

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Даниела Симеонова Тонева-Жейнова
кат. ЕООС при КФ на Технически университет – Варна

Относно: дисертация за присъждане на образователната и научна степен „доктор”

Тема: „Интегрирана система за управление на околната среда в предприятия с висок рисков потенциал”

Докторска програма: „Системи и устройства за опазване на околната среда“

Професионално направление: 5.5. Транспорт, корабоплаване и авиация

Автор: маг. инж. Елена Михайлова Кинджакова

В качеството си на член на научно жури, утвърдено със заповед №348/21.06.2018г. на Ректора на Технически университет – Варна давам следното становище:

Дисертационният труд е разработен в обем от 162 страници и е структуриран в четири глави, основни изводи от дисертационното изследване, използвана литература и едно приложение. Цитирани са 229 литературни източници, от които 170 на кирилица и 59 на латиница.

Представеният ми за становище Автореферат следва логиката на изложението на дисертационния труд и отразява точно и ясно съдържанието му, в едно с основните резултати и изводи.

1. Актуалност на разработения в дисертацията проблем

Темата на дисертационното изследване се отличава с висока степен на значимост и актуалност. Предприятията с висок рисков потенциал са носители на специфични рискове по отношение на околната среда. За последните три десетилетия в Европейския съюз са регистрирани приблизително 600 аварии в предприятия с висок рисков потенциал, които са нанесли екологични щети. С цел превенция на екологичния риск в световен мащаб се разработват системи за управление и контрол на предприятията с рисков потенциал. Пример в това отношение са директивите Севезо (Директива 82/501/ЕЕС от 1982г., Директива 96/82/ЕС от 1996г. и Директива 2003/105/ЕО от 2012г). Обективна е необходимостта от разработване и експериментиране на модели на интегрирани системи за опазване на околната среда, приложими към предприятията с висок рисков потенциал, които да допринасят към постигането на баланс между технологичното развитие и целите по опазване на околната среда.

2. Преценка на най-съществените приноси в дисертацията

Целта и задачите на дисертационното изследването са ясно дефинирани. Приложеният изследователски подход и методи са адекватни на поставените задачи. Разработена е информационна и методическа база за синтез на структурни схеми на интегрирана система за управление на околната среда и е експериментирана към предприятия с висок рисков потенциал от Девненски промишлен комплекс. Получените резултати имат ясно изразен научно- приложен приносен характер, като представляват обогатяване на съществуващите знания. Приемам следните **научно- приложни приноси:**

- Създадени са информационна и методическа база за синтез на структурни схеми на интегрирана система за управление на околната среда за постигане на баланс между екологично, социално и икономическо развитие на предприятията с висок рисков потенциал и индустриалните зони.
- Разработена е методика за моделиране на интегрирани системи за управление на околната среда в предприятия с висок рисков потенциал.

- Създадени са процедура и алгоритъм за работа и за оценка на интегрирани системи за управление на околната среда в ПВРП въз основа на екологичното представяне на предприятията, при отчитане на ключови икономически и социални индикатори.

- Структурирана е критериална система за оценка на ефективността на интегрирана система за управление на околната среда в предприятия с висок рисков потенциал, позволяваща придаване на коефициент на тежест на индикаторите и показателите, с цел отчитане на спецификата на дейността на предприятията и заложените цели в екологичната им политика.

- Класифицирани са ПВРП по отношение на степента на постигане на баланс между целите по опазване на околната среда и социално-икономическите аспекти на развитие.

Приложни приноси:

- Дефинирани са индикатори и конфигурации на показатели за експериментална проверка на информационната база и алгоритъма за синтез на структурни схеми.

- Разработени са алгоритъм и програма за синтез на структурни схеми на интегрирана система за управление.

- Създадена е информационна база за синтез на структурни схеми на интегрирана система за управление на околната среда.

- Разработени са модели на две и повече нива на интегрирани системи за управление на околната среда.

- Създадено е приложение, улесняващо процесите на интерпретиране на данните и оценката на ефективността на интегрираната система за управление на околната среда в предприятия с висок рисков потенциал. Дефинирани са «Нива» на съответствие с целите по «Класове».

- Оценено е екологичното представяне на предприятията с висок рисков потенциал в Девненски промишлен комплекс, с въведени сертифицирани системи за управление на околната среда и са получени потвърдителни данни за ефективността на системите за управление на околната среда.

- Отчетен е социалния фактор и е инкорпориран в процеса на оценка на ефективността на действащи системи за управление на околната среда в предприятия с висок рисков потенциал в Девненски промишлен комплекс.

Част от получените резултати са представени на научни форуми и са публикувани в научни издания. Инж. Кинджакова е представила седем публикации, свързани с дисертационния труд, от които шест в съавторство и една самостоятелна.

3. Критични бележки по дисертационния труд

Нямам забележки към дисертационен труд, но препоръчвам на инж. Елена Кинджакова да продължи работата си в посока цялостно въвеждането в практиката на резултатите от дисертационния труд.

4. Заключение

На основание на изложеното считам, че разработеният от маг. инж. Елена Кинджакова дисертационният труд на тема „Интегрирана система за управление на околната среда в предприятия с висок рисков потенциал” отговаря в пълна степен на изискванията за придобиване на образователната и научна степен „Доктор“ на ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение. **Давам положителна оценка и предлагам на научното жури да даде на инж. Елена Михайлова Кинджакова образователна и научна степен „доктор” по докторска програма „Системи и устройства за опазване на околната среда“.**

17.08.2018г.

Изготвил:

/доц. д-р Д. Тонева- Жейнова/